EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2024 11 26
COM(2024) 715 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Suomijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Suomijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Reglamentą (ES) 2024/1263, ypač į jo 17 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

BENDROSIOS PASTABOS

(1) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo reformuota ES ekonomikos valdymo sistema. Pagrindiniai reformuotos ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros[1] kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo[2] ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[3]. Sistemos tikslas – užtikrinti valstybės skolos tvarumą ir tvarų bei integracinį augimą vykdant reformas ir investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingam bei nuosekliam taisyklių laikymosi užtikrinimui.

(2) Naujosios ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, kuriuos valstybės narės pateikia Tarybai ir Komisijai. Planais turi būti pasiekti du tikslai: i) užtikrinti, kad iki koregavimo laikotarpio pabaigos valdžios sektoriaus bendroji skola imtų patikimai mažėti arba liktų apdairaus lygio ir kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu būtų sumažintas ir išliktų mažesnis už 3 % BVP pamatinę vertę, ir ii) užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus ES prioritetus. Tuo tikslu kiekviename plane turi būti pateiktas vidutinės trukmės

---

[1] 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

įsipareigojimas laikytis grynųjų išlaidų[4] plano, kuriuo veiksmingai nustatomas biudžeto apribojimas plano įgyvendinimo laikotarpiu, apimančiu ketverius ar penkerius metus (priklausomai nuo įprastos valstybės narės teisėkūros ciklo trukmės). Be to, plane turi būti paaiškinta, kaip valstybė narė užtikrins, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (jei taikytina, įskaitant rekomendacijas, susijusias su makroekonominio disbalanso procedūra), nustatytus iššūkius, ir kaip valstybė narė atsižvelgs į bendrus Sąjungos prioritetus. Fiskalinio koregavimo laikotarpis apima ketverių metų laikotarpį ir gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas, atitinkančias Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus.

(3) Pateikus planą, Komisija turi įvertinti, ar jis atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus.

(4) Remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba tuomet turi priimti rekomendaciją, kurioje nustatomas atitinkamos valstybės narės grynųjų išlaidų planas ir, kai taikytina, patvirtinami reformų ir investicijų įsipareigojimai, kuriais grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas.

PASTABOS DĖL SUOMIJOS NACIONALINIO VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO

(5) 2024 m. spalio 10 d. Suomija Tarybai ir Komisijai pateikė savo nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Planas pateiktas pratęsus Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnyje nustatytą terminą, kaip susitarta su Komisija.

Procesas iki plano pateikimo

(6) 2024 m. birželio 21 d. Komisija Suomijai pagal Reglamento (ES) 2024/1263 9 straipsnį išsiuntė orientacinę trajektoriją[5]. 2024 m. spalio 10 d. Komisija orientacinę trajektoriją paskelbė[6]. Orientacinė trajektorija yra grindžiama rizika ir ja užtikrinama, kad iki fiskalinio koregavimo laikotarpio pabaigos ir nesiimant tolesnių biudžeto priemonių po koregavimo laikotarpio, valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu patikimai mažėtų arba liktų apdairaus lygio, o valdžios sektoriaus deficitas koregavimo laikotarpiu būtų sumažintas iki mažesnės nei 3 % BVP vertės ir vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis už tą pamatinę vertę. Vidutinės trukmės laikotarpis apibrėžiamas kaip dešimties metų laikotarpis po koregavimo laikotarpio

---

4 Grynosios išlaidos, apibrėžtos Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnyje, – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

5 Valstybėms narėms ir Ekonomikos ir finansų komitetui perduotos išankstinės gairės apima trajektorijas su koregavimo laikotarpio pratęsimu ir be jo (atitinkamai apimančias 4 ir 7 metus). Jos taip pat apima pagrindines pradines sąlygas ir pagrindines prielaidas, naudojamas Komisijos vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus skolos prognozavimo sistemoje. Orientacinė trajektorija apskaičiuota remiantis Komisijos *2023 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaitoje* aprašyta metodika (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Ji grindžiame Europos Komisijos 2024 m. pavasario prognoze ir jos vidutinės trukmės laikotarpio pratęsimu iki 2033 m., o ilgalaikis BVP augimas ir visuomenės senėjimo išlaidos atitinka bendrą Komisijos ir Tarybos *2024 m. ataskaitą dėl senėjimo* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#finland

pabaigos. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 7 ir 8 straipsnius orientacinė trajektorija taip pat dera su skolos tvarumo apsaugos priemone ir atsparumo deficitui apsaugos priemone. Suomijos orientacinėje trajektorijoje nustatyta, kad, remiantis Komisijos prielaidomis ir darant prielaidą, kad bus taikomas 7 metų koregavimo laikotarpis, grynosios išlaidos neturėtų didėti daugiau nei 1 lentelėje nurodytos vertės. Tai atitinka 1,5 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą per koregavimo laikotarpį (2025–2031 m.) ir 1,5 % – per plano įgyvendinimo laikotarpį (2025–2028 m.).

1 lentelė. 2024 m. birželio 21 d. Komisijos Suomijai pateikta orientacinė trajektorija

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2025–2028 m. vidurkis	2025–2031 m. vidurkis
Didžiausias grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,5	1,5

Šaltinis. Komisijos skaičiavimai.

(7) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 12 straipsnį 2024 m. birželio – rugsėjo mėn. vyko Suomijos ir Komisijos techninis dialogas. Dialoge daugiausia dėmesio skirta Suomijos numatytam grynųjų išlaidų planui ir jo pagrindinėms prielaidoms, numatytiems reformų ir investicijų įsipareigojimams, kuriais bus grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, įskaitant reformas ir investicijas (pavyzdžiui, visapusišką socialinės apsaugos reformą, vienos išmokos modelį ir visapusišką socialinės paramos reformą), taip pat numatomam reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir bendrus Sąjungos prioritetus, kurie apima sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, socialinį ir ekonominį atsparumą, energetinį saugumą ir gynybos pajėgumų stiprinimą, įgyvendinimui.

(8) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnio 3 dalį ir 36 straipsnio 1 dalies c punktą 2024 m. spalio mėn. Suomija, remiantis Suomijos plane pateikta informacija, konsultavosi su pilietine visuomene ir Suomijos ekonomikos taryba. Remiantis Suomijos plane pateikta informacija, Ekonomikos taryba planą aptarė 2024 m. spalio 2 d. Į 2024 m. spalio 3 d. vykusį viešą klausymą buvo pakviesta pilietinė visuomenė.

(9) 2024 m. spalio 2 d. planas buvo pristatytas nacionaliniam parlamentui.

Kiti susiję procesai

(10) 2024 m. spalio 10 d. Suomija pateikė 2025 m. biudžeto plano projektą. [2024 m. lapkričio 26 d.] Komisija priėmė nuomonę dėl šio biudžeto plano projekto[7].

(11) 2024 m. spalio 21 d. Taryba Suomijai per Europos semestrą pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų (KŠSR)[8].

PLANO SANTRAUKA IR KOMISIJOS ATLIKTAS JO VERTINIMAS

(12) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnį Komisija planą įvertino taip:

Aplinkybės. Makroekonominė ir fiskalinė padėtis ir perspektyva

[7] Komisijos nuomonė dėl Suomijos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, (2024)9054 *final*.

[8] Tarybos rekomendacija dėl Suomijos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos (dar nepaskelbta).

(13) 2023 m. Suomijoje ekonominė veikla sumažėjo 1,2 %, nes vartotojų kainų ir palūkanų normų padidėjimas turėjo neigiamos įtakos vartojimui ir investicijoms, visų pirma statybos sektoriuje. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad dėl vartojimo sąstingio ir mažėjančių investicijų pirmąjį pusmetį 2024 m. ekonomika sumažės 0,3 %. Numatoma, kad 2025 m. realusis BVP padidės 1,5 %, nes dėl realiojo darbo užmokesčio padidėjimo ir mažesnių finansavimo išlaidų turėtų atsigauti privatus vartojimas ir investicijos, o didėjant užsienio paklausai turėtų atsigauti ir eksporto augimas. Numatoma, kad 2026 m. realusis BVP padidės 1,6 %, nes tęsis plataus masto atsigavimas. Prognozės laikotarpiu (t. y. 2024–2026 m.) Suomijos potencialus BVP nuo 2024 m. iki 2026 m. kasmet vidutiniškai augs 0,6 % dėl kapitalo kaupimo ir bendro gamybos veiksnių našumo padidėjimo. 2023 m. nedarbo lygis buvo 7,2 % ir Komisija prognozuoja, kad 2024 m. jis sieks 8,2 %, 2025 m. – 7,9 %, o 2026 m. – 7,5 %. Prognozuojama, kad infliacija (BVP defliatorius) 2023 m. sumažės nuo 3,9 % iki 1,4 % 2024 m., 2025 m. pasieks 2,1 %, o 2026 m. – 1,9 %.

(14) Kalbant apie fiskalinius pokyčius, 2023 m. Suomijos valdžios sektoriaus deficitas sudarė 3,0 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę jis turėtų pasiekti 3,7 % BVP 2024 m. ir mažėti iki 3,0 % BVP 2025 m. ir, remiantis nesikeičiančios politikos prielaida, iki 2,5 % 2026 m. Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozė apima Suomijos 2025 m. biudžeto projektą, kurio pasiūlymą rugsėjo mėn. vyriausybė pateikė nacionaliniam parlamentui. 2023 m. pabaigoje valdžios sektoriaus bendroji skola buvo 77,1 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad skolos santykis 2024 m. pabaigoje padidės iki 82,6 % BVP. Numatoma, kad jis toliau didės iki 84,7 % BVP 2025 m. pabaigoje ir iki 85,3 % 2026 m. pabaigoje. Komisijos fiskalinėje prognozėje neatsižvelgiama į vidutinės trukmės laikotarpio planuose nustatytus politikos įsipareigojimus, kol jie nebus pagrįsti patikimai paskelbtomis ir pakankamai tiksliomis konkrečiomis politikos priemonėmis.

Plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės makroekonominės prielaidos

(15) Suomijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas apima 2025–2028 m. laikotarpį ir jame pateikiamas septynerių metų fiskalinis koregavimas.

(16) Plane pateikiama informacija, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnį.

(17) Plane įsipareigojama laikytis 2 lentelėje nurodyto grynųjų išlaidų plano, atitinkančio 2,2 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą 2025–2028 m. Be to, Suomija įsipareigoja vykdyti reformas ir investicijas, kad koregavimo laikotarpis būtų pratęstas iki septynerių metų (2025–2031 m.), ir planuojama, kad per tą pratęstą laikotarpį vidutinis grynųjų išlaidų augimas bus 2,4 %. Plane nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu (2025–2031 m.) yra didesnis už 2024 m. birželio 21 d. Komisijos perduotoje orientacinėje trajektorijoje nurodytą vidutinį grynųjų išlaidų augimą. Plane daroma prielaida, kad išlygintas potencialaus BVP augimas kiekvienais koregavimo laikotarpio metais sudarys 0,9 %. Be to, plane numatoma, kad BVP defliatoriaus augimo tempas padidės nuo 1,7 % 2024 m. iki 2,1 % 2025 m., o vėliau iki koregavimo laikotarpio pabaigos laipsniškai didės iki 2,4 %.

2 lentelė. Suomijos plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos

						Koregavimo laikotarpio pratęsimas				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Vidurkis plano galiojimo laikotarpiu 2025–2028 m.	Vidurkis koregavimo laikotarpiu 2025–2031 m.
Grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	3,7	1,6	1,9	2,6	2,6	2,8	2,8	2,9	2,2	2,4
Grynųjų išlaidų augimas (bendras, nuo 2023 bazinių metų, %)	3,7	5,3	7,4	10,1	13,0	16,1	19,4	22,8	nėra	nėra
Potencialaus BVP augimas (%)	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Infliacija (BVP defliatoriaus augimas) (%)	1,7	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,2	2,3

Šaltinis. Suomijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir Komisijos skaičiavimai.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus bendrajai skolai

(18) Jei plane numatytas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos pasitvirtintų, valdžios sektoriaus bendroji skola pagal planą sumažėtų nuo 81,7 % 2024 m. iki 78,2 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje 2031 m., kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Pagal planą numatoma, kad po koregavimo vidutinės trukmės laikotarpiu (t. y. iki 2041 m.) skolos santykis toliau mažės: 2039 m. bus mažesnis kaip 60 % BVP, o 2041 m. pasieks 52,7 %.

3 lentelė. Suomijos plane pateikti valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir balanso pokyčiai

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Valdžios sektoriaus skola (% BVP)	76,6	81,7	83,2	83,9	83,6	82,9	81,4	79,7	78,2	52,7
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	−2,9	−3,7	−2,9	−2,0	−1,4	−0,9	−0,4	0,0	0,3	1,6

Šaltinis. Suomijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu taptų mažesnė už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Tai yra tikėtina remiantis plano prielaidomis, nes pagal visus Komisijos skolos tvarumo analizės apibrėžiamojo pobūdžio testavimus nepalankiausiomis sąlygomis numatoma, kad skola iki 2041 m. bus mažesnė nei 60 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio a punkte ir 16 straipsnio 2 dalyje.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus balansui

(19) Remiantis plane pateiktu grynųjų išlaidų planu ir prielaidomis, valdžios sektoriaus deficitas pirmaisiais koregavimo laikotarpio metais (t. y. 2025 m.) sumažėtų tiek, kad nesiektų 3 % BVP, ir vėliau vis mažėtų, o 2031 m. taptų pertekliumi. Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2031 m.) neviršytų 3 % BVP pamatinės vertės. Be to, per dešimt metų po koregavimo laikotarpio (t. y. iki 2041 m.) valdžios sektoriaus deficitas neviršytų 3 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su deficito reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio b punkte ir 16 straipsnio 2 dalyje.

Fiskalinio koregavimo laiko profilis

(20) Fiskalinio koregavimo laiko profilis, matuojamas kaip plane aprašytas struktūrinio pirminio balanso pokytis, yra sutelktas laikotarpio pradžioje, palyginti su paprastai linijiniu planu, nurodytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio c punkte. Taip yra dėl 2025 m. įvyksiančio didesnio fiskalinio konsolidavimo ir dėl to, kad 2025 ir 2027 m. į nacionalines sąskaitas įtraukiami viešieji pirkimai gynybos srityje, o tai lemia tolesnius nukrypimus nuo linijinio profilio. Taigi fiskalinis koregavimas per pirmuosius ketverius plano metus yra daugiau nei proporcingas bendroms koregavimo pastangoms. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio c punkte nustatytu principu neleisti fiskalinio koregavimo pastangų sutelkti laikotarpio pabaigoje.

4 lentelė. Suomijos plane pateikti struktūrinio pirminio balanso pokyčiai

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Struktūrinis pirminis balansas (% BVP)	−0,34	−0,37	0,44	1,10	1,42	1,78	2,06	2,34	2,62
Struktūrinio pirminio balanso pokytis (proc. punktais)	nėra	−0,04	0,82	0,66	0,32	0,36	0,28	0,28	0,28

Šaltinis. Suomijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Plano derėjimas su atsparumo deficitui apsaugos priemone

(21) Jeigu plano prielaidos ir įsipareigojimai pasitvirtintų, struktūrinis deficitas per visą koregavimo laikotarpį išliktų mažesnis nei 1,5 % BVP. Taigi, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos bendros atsparumo maržos ir toliau bus laikomasi, todėl Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 2 dalyje nurodyto struktūrinio pirminio balanso papildomo pagerėjimo nereikalaujama.

Plano derėjimas su skolos tvarumo apsaugos priemone

(22) Remiantis Reglamento (ES) 2024/1263 7 straipsniu, kadangi valdžios sektoriaus skola pagal planą bus 60–90 % BVP per koregavimo laikotarpį, skolos santykis turi vidutiniškai mažėti bent 0,5 procentinio punkto per metus, kol bus mažesnis nei 60 %. Šis vidutinis sumažėjimas apskaičiuotas 2024–2031 m. laikotarpiu ir plane sudaro 0,5 procentinio punkto. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos tvarumo apsaugos priemone

Makroekonominės plano prielaidos

(23) Planas grindžiamas prielaidomis, kurios skiriasi nuo 2024 m. birželio 21 d. Suomijai perduotų Komisijos prielaidų. Visų pirma plane naudojamos skirtingos pradinės padėties 2024 m., potencialaus BVP augimo ir atsargų ir srautų koregavimo prielaidos. Be to, fiskalinis koregavimas yra sutelktas laikotarpio pradžioje. Būtina atlikti kruopštų šių prielaidų skirtumų vertinimą, ypač dėl to, kad plane numatytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas yra didesnis nei orientacinėje trajektorijoje. Prielaidų skirtumai, turintys didžiausią poveikį vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, vardijami toliau kartu su kiekvieno atskirai vertinamo prielaidų skirtumo įvertinimu.

- Plane naudojamas išlygintas potencialios gamybos apimties augimas 2024–2041 m. Palyginti su Komisijos prielaidomis, tai didina potencialų augimą koregavimo laikotarpiu, taigi didina vidutinį grynųjų išlaidų augimą. Taip yra tiek dėl tiesioginio poveikio, tiek dėl didesnio BVP augimo, skatinančio spartesnį skolos ir BVP santykio mažėjimą, dėl kurio reikia mažesnio fiskalinio koregavimo, kad būtų įgyvendinta skolos tvarumo apsaugos priemonė. Galimybė taikyti alternatyvias potencialaus augimo prielaidas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnio 1 dalies f punktą su sąlyga, kad bendras augimas prognozės laikotarpiu (t. y. iki 2041 m.) iš esmės atitiktų Komisijos prielaidas, – plane tos prielaidos atitinkamos. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.

- Plane pateikiamas fiskalinis koregavimas yra sutelktas laikotarpio pradžioje. Palyginti su Komisijos linijinio koregavimo prielaida, tai lemia greitesnį skolos mažėjimą ir mažina palūkanų išlaidas. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Fiskalinio koregavimo sutelkimas laikotarpio pradžioje atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio c punktą. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.

- Plane daroma prielaida, kad 2025–2030 m. atsargų ir srautų koregavimas bus mažesnis – vidutiniškai 1,3 % BVP, palyginti su 1,6 % BVP pagal Komisijos prielaidas. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Tai atspindi saugumo ir gynybos įrangos finansavimą ir pristatymą, taip pat investicijas, finansuojamas lėšomis, gautomis parduodant valstybės turtą. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.

  Likęs prielaidų skirtumas yra susijęs su peržiūrėta pradine padėtimi 2024 m. ir atitinka šiek tiek mažesnį struktūrinį pirminį deficitą, nei numatyta pavasarį. Tai nedaro didelio poveikio vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, palyginti su Komisijos prielaidomis. Apskritai skirtumas tarp plane pateikto ir orientacinėje trajektorijoje nurodyto grynųjų išlaidų plano paaiškinamas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnio b punktą tinkamai pagrįstais prielaidų skirtumais. Apskritai, atsižvelgus į visus prielaidų skirtumus, vidutinis grynųjų išlaidų augimas plane yra didesnis nei orientacinėje trajektorijoje. Komisija į pirmiau pateiktą plano prielaidų vertinimą atsižvelgs ateityje vertindama, ar laikomasi grynųjų išlaidų plano.

Fiskalinė plano strategija

(24) Remiantis plane pateikta orientacine fiskaline strategija, įsipareigojimai dėl grynųjų išlaidų bus daugiausia vykdomi tiek ribojant išlaidas, tiek atliekant diskrecinį pajamų didinimą. Vyriausybė įgyvendina du priemonių rinkinius, kuriuos įgyvendinus numatoma gauti 9 mlrd. EUR (3,8 % BVP) fiskalinių pajamų. Jos iš esmės dalijamos į 3,5 mlrd. (1,5 % BVP) sudarančias didesnes pajamas (t. y. tiesiogines pajamas, gaunamas dėl padidinto PVM tarifo, ir netiesiogines pajamas, gaunamas dėl didesnio pajamų mokesčio ir socialinių įmokų, nes taikant kitas priemones padidės užimtumas) ir 5,5 mlrd. (2,3 % BVP) sudarančias pajamas dėl mažesnių išlaidų (t. y. sutaupytas lėšas įsteigus gerovės paslaugų apygardas ir sumažinus socialines išmokas bei kitas išlaidas). Dauguma politikos priemonių, susijusių su šiais dviem konsolidavimo rinkiniais, jau priimtos, kitos turi būti patvirtintos arba pakoreguotos ir kiekybiškai įvertintos metiniuose biudžetuose. Jau priimtos kelios su pajamomis ir išlaidomis susijusios priemonės, kurių poveikis 2025 m. bus reikšmingas. Tačiau plane numatytos orientacinės fiskalinės strategijos įgyvendinimui kyla rizika dėl to, kad taikant priemones, skirtas gerovės paslaugų apygardoms, gali būti sutaupyta mažiau, nei tikimasi, ir dėl mažesnio, nei tikimasi, vyriausybės darbo rinkos reformų poveikio užimtumui. Be to, 2024 m. biudžeto plano projekte, skirtame 2025 m., nurodomos politikos priemonės, kurias taikant bus įvykdytas 2025 m. grynųjų išlaidų įsipareigojimas[9].

Plane nustatytas reformų ir investicijų įsipareigojimų rinkinys, kuriuo grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas

[9] Žr. Komisijos nuomonę dėl Suomijos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, (2024)9054 *final*.

(25) Plane Suomija įsipareigoja vykdyti reformas ir investicijas, kuriomis siekiama pagerinti potencialų augimą ir fiskalinį tvarumą ir pagrindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas nuo ketverių iki septynerių metų. Tas reformas ir investicijas sudaro tam tikri ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (EGADP) įsipareigojimai: vienas EGADP įsipareigojimas su papildomais patikslinimais, skirtais užkirsti kelią biudžeto viršijimui, ir dvi naujos reformos. Tai yra toliau nurodytos priemonės.

- Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelio įvedimas. Reforma pertvarkomas Suomijos užimtumo tarnybų veikimas didinant užimtumo tarnybų išteklius, gerinant darbo ieškantiems asmenims teikiamą paramą ir sugriežtinant įdarbinimo tarnybose užsiregistravusių bedarbių pareigas ieškotis darbo. Siekiant pagerinti darbo paieškos procesą modernizuojama užimtumo tarnyboms skirta informacinė sistema. Ši reforma – įsipareigojimas pagal EGADP (P3C1R1 reforma), pagrindinis jos tikslas buvo nuo 2023 m. sausio mėn. iki 2024 m. kovo mėn. surengti 2 mln. pokalbių. Plane apskaičiuota, kad dėl priemonės nuo 2025 m. užimtumas galėtų padidėti maždaug 9 500–10 000 darbuotojų.
- Papildomų bedarbio pašalpos dienų panaikinimas. Reforma palaipsniui panaikinamos papildomos bedarbio pašalpos dienos, kurių asmenys, viršijantys tam tikrą amžiaus ribą, galėtų prašyti pasibaigus įprastam bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpiui. Minimalus amžius, nuo kurio skiriamos papildomos bedarbio pašalpos dienos, bus padidintas vienais metais (asmenų, gimusių 1963 m. ir vėliau amžiaus grupėje), o 1965 m. ir vėliau gimusiems asmenims galimybė skirti papildomą dieną turi būti visiškai panaikinta. Ši reforma – įsipareigojimas pagal EGADP (P3C1R2 reforma), ji turėjo būti įgyvendinta iki 2023 m. II ketvirčio. Papildomos bedarbio pašalpos dienos turi būti laipsniškai panaikintos iki 2029 m. Plane apskaičiuota, kad taikant šią priemonę nuo 2025 m. užimtumas galėtų padidėti maždaug 9 100 darbuotojų.
- Nacionalinės sveikatos ir socialinių paslaugų reformos įgyvendinimas remiant įstatymais nustatyto sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimo pažangą. Reformą sudarė teisės aktai dėl 21 gerovės paslaugų apygardų, kurios nuo 2023 m. sausio 1 d. yra atsakingos už sveikatos priežiūros, socialinės gerovės ir gelbėjimo paslaugų organizavimą, įsteigimo. Be kita ko, šias paslaugas organizuoja Helsinkio savivaldybė. Be to, bendra Helsinkio ir Ūsimos institucija, vadinamoji HUS grupė, yra atsakinga už specializuotos medicininės priežiūros organizavimą Ūsimos regione. Ši reforma – įsipareigojimas pagal EGADP (P4C1R1 reforma).
- Skaitmeninių inovacijų diegimas socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros srityse. Reforma siekiama gyventojų (20 metų ir vyresnių), besinaudojančių sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės e. paslaugomis, dalį nuo 26 % (2020 m. bazinis lygis) padidinti iki 35 %. Kad būtų pasiektas tikslas, turi būti diegiamos naujos skaitmeninės paslaugos. Ši reforma – įsipareigojimas pagal EGADP (P4C1I4 priemonė), ją numatyta įgyvendinti iki 2025 m. pabaigos.
- Investicijos į mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas bei į perėjimą prie švarios energijos. Ši priemonė apima į EGADP įtrauktas kelias investicijas į švarias technologijas (P1C1I2, P1C2I1, P1C2I3, P3C3I1, P1C1I1 priemonės).
- Gerovės paslaugų apygardų įstatymais nustatytų pareigų ir administracinių procedūrų atnaujinimas. Atsižvelgdama į didelį gerovės paslaugų apygardų deficitą, vyriausybė į planą įtraukia papildomas priemones padėčiai ištaisyti ir patikimam finansų valdymui užtikrinti. Tokių priemonių pavyzdžiai, be kita ko, yra minimalaus

vyresnio amžiaus žmonių stacionarinės globos darbuotojų skaičiaus koregavimas, klientų mokesčių koregavimas, patalpų naudojimo racionalizavimas, konkurencijos viešųjų pirkimų srityje didinimas ir skaitmeninių paslaugų kanalų diegimas. Vyriausybė, remdamasi savo programa ir valdžios sektoriaus fiskaliniu planu (2025–2028 m.), numato, kad dėl šių naujų koregavimų iki 2028 m. būtų galima sutaupyti apie 1,56 mlrd. EUR. Tai apima tiek įstatymais nustatytas priemones, tiek pačių gerovės paslaugų apygardų nustatytas konsolidavimo priemones. Šiomis priemonėmis papildomai patikslinamas pirmiau aprašytas įsipareigojimas pagal EAGDP (P4C1R1 reforma).

- Visapusiška socialinės paramos reforma. Reformos tikslas – sustiprinti socialinės paramos, kaip kraštutinės ir trumpalaikės išmokos, vaidmenį, pašalinant sankcijų sistemos trūkumus, dėl kurių socialinė parama galėjo visiškai kompensuoti prarastas bedarbio išmokas paramos gavėjams, nesilaikantiems pareigų ieškotis darbo. Vyriausybės vertinimu, reforma galėtų perpus sumažinti asmenų, kuriems reikia socialinės paramos, skaičių ir kasmet galėtų padėti sutaupyti 100 mln. EUR fiskalinių lėšų. Tikimasi, kad po konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais vyriausybės pasiūlymas bus pateiktas parlamentui 2025 m. rudenį ir įsigalios 2026 m. antrąjį ketvirtį.
- Visapusiška socialinės apsaugos reforma ir vienos išmokos modelio įvedimas. Vienas iš reformos aspektų – supaprastinti socialinę apsaugą, suteikiant galimybę gauti skirtingas išmokas pateikus vieną administracinę paraišką. Po konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais numatoma reformą pateikti parlamentui 2025 m. rudenį ir, tikimasi, kad ji įsigalios 2026 m. antrąjį ketvirtį.

(26) Į EAGDP įtrauktos priemonės, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas (įskaitant papildomą patikslinimą, kuriuo atnaujinamos gerovės paslaugų apygardų įstatymais nustatytos pareigos ir administracinės procedūros), atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 3 dalį, nes jos yra pakankamai detalizuotos, sutelktos laikotarpio pradžioje, įgyvendintinos per nustatytą laiką ir galimos patikrinti. Dvi priemonės, susijusios su visapusiška socialinės paramos reforma ir visapusiška socialinės apsaugos reforma bei vieno bendro išmokų modelio įvedimu, dar turi būti priimtos teisės aktais, todėl šiuo metu jos nėra detalizuotos. Plane pateikiamas orientacinis jų priėmimo tvarkaraštis ir kokybiniai siektini rodikliai jų įgyvendinimui stebėti.

(27) Įsipareigojimuose pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, kuriais grindžiamas pratęsimas, numatytos reikšmingos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama gerinti fiskalinį tvarumą ir didinti ekonomikos augimo potencialą. Be to, Suomija įsipareigoja tęsti reformų pastangas vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano laikotarpiu ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų lygius, pasiektus per ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano taikymo laikotarpį (žr. toliau 5 lentelę). Įsipareigojimai bus stebimi visą plano įgyvendinimo laikotarpį. Todėl į įsipareigojimus pagal EAGDP galima atsižvelgti pratęsiant koregavimo laikotarpį, kaip numatyta Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnio 1 dalies d punkte.

(28) Numatoma, kad reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas pratęsimas, tvariai pagerins Suomijos ekonomikos augimo ir atsparumo potencialą, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 2 dalies a punkte. Tikimasi, kad šiomis priemonėmis bus gerinamas darbo rinkos veikimas, remiamos inovacijos, gerinamos galimybės gauti sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės paslaugas ir

modernizuojama socialinė apsauga, taip didinant Suomijos ekonomikos augimo ir atsparumo potencialą. Tikimasi, kad siūlomos darbo rinkos reformos padės bedarbiams rasti darbą ir padidins vyresnio amžiaus darbuotojų aktyvumo lygį. Plane apskaičiuota, kad įgyvendinus abi priemones 2025–2029 m. galėtų būti sukurta maždaug 20 000 darbo vietų. Numatoma, kad EAGDP numatytos investicijos į mokslinius tyrimus ir plėtrą padidins tiek Suomijos augimo potencialą, tiek atsparumą, nes padidės našumas (plane konservatyviai apskaičiuota, kad 1 % padidinus investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą našumas padidės 0,02 %), bus pritraukiamos privačiosios investicijos, remiama žalioji pertvarka ir mažinama energetikos sistemos priklausomybė nuo iškastinio kuro. Suomijos vyriausybės teigimu, tikimasi, kad įsteigus gerovės paslaugų apygardas ir plėtojant e. sveikatos paslaugas pagerės galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, o tai ypač svarbu, nes nepatenkinti medicininės priežiūros poreikiai viršija ES vidurkį, o Suomijos visuomenė yra sparčiai senėjanti. Reformomis, kuriomis siekiama įvesti vienos išmokos modelį, ir socialinės paramos reforma siekiama optimizuoti socialinę politiką, sumažinti administracines išlaidas, užtikrinti teisingesnę socialinę apsaugą ir padidinti paskatas dirbti, taip remiant užimtumą. Reikėtų stebėti poveikį socialinei sanglaudai. Be to, darbo rinkos reformos poveikis užimtumui arba našumo padidėjimo po investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą rezultatai dar turi pasireikšti. Taip pat gerovės paslaugų apygardos pirmaisiais veiklos metais susiduria su keliais sunkumais ir vyriausybė plane pateikė papildomų patikslinimų dėl vieno EGADP įsipareigojimo atnaujinti gerovės paslaugų apygardų įstatymais nustatytas pareigas ir administracines procedūras, kad būtų sumažintas apygardų deficitas. Apskritai prielaidos dėl reformų ir investicijų, kuriomis grindžiamas pratęsimas, jas vertinant kartu, poveikio augimui atrodo patikimos, tačiau reikia atidžiai stebėti būsimus pokyčius ir tikslų poveikį. Taip pat reikia užtikrinti prasmingas konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir atitinkamas pilietinės visuomenės organizacijas, ir įvertinti priemonių paskirstomąjį ir kaupiamąjį poveikį.

(29) Numatoma, kad reformomis ir investicijomis, kuriomis grindžiamas pratęsimas, bus remiamas fiskalinis tvarumas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 2 dalies b punkte. Šios priemonės papildo jau priimtus fiskalinio konsolidavimo rinkinius, minėtus pirmiau pristatant fiskalinę strategiją. Tikimasi, kad pagrindinis tiesioginis šių papildomų priemonių poveikis įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama sumažinti gerovės paslaugų apygardų deficitą, kuris 2023 m. siekė 1,4 mlrd. EUR, bus pasiektas atnaujinus gerovės paslaugų apygardų įstatymais nustatytas pareigas ir administracines procedūras. Konkrečiau, vyriausybė įgyvendina priemones, kuriomis siekiama 2025–2028 m. 685 mln. EUR sumažinti gerovės paslaugų apygardų išlaidas, ir pačios gerovės paslaugų apygardos siekia įgyvendinti priemones, kad iki 2028 m. jų išlaidos sumažėtų 874 mln. EUR. Vyriausybė taip pat tikisi, kad įgyvendinus socialinės paramos reformą kasmet pavyks sutaupyti 100 mln. EUR. Be to, lėšų tiesiogiai galima sutaupyti priimant vienos išmokos modelį ir taip sumažinant administracines kiekvienos išmokos paraiškos išlaidas, taip pat sumažėjus išmokoms dėl papildomų bedarbio pašalpos dienų panaikinimo. Netiesiogiai sutaupytos fiskalinės lėšos daugiausia susijusios su numatomu teigiamu darbo rinkos reformų (t. y. Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelio įvedimu ir papildomų bedarbio pašalpų dienų panaikinimu) poveikiu užimtumui – dėl to padidėtų potencialus augimas ir būtų gaunama mokestinių pajamų. Visapusiška socialinės apsaugos reforma, vienos išmokos modelis ir visapusiška socialinės paramos reforma taip pat gali daryti poveikį užimtumui, nes padidės paskatos dirbti, taigi ir netiesioginis teigiamas fiskalinis poveikis. Nors taikant priemones sutaupytos lėšos galėtų būti

mažesnės, nei numatyta, dėl papildomo EGADP patikslinimo, susijusio su gerovės paslaugų apygardų įstatymais nustatytų pareigų ir administracinių procedūrų atnaujinimu, sutaupytos fiskalinės lėšos greičiausiai bus reikšmingos, atsižvelgiant į numatomų sutaupyti lėšų dydį (t. y. 1,6 mlrd. EUR). Apskritai netiesioginio taupymo įgyvendinimas iš esmės priklauso nuo darbo rinkos reformų poveikio užimtumui.

(30) Reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas pratęsimas, skiriamos bendriems ES prioritetams įgyvendinti, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 2 dalies c punkte. Socialinės apsaugos ir darbo rinkos reformomis prisidedama prie socialinio atsparumo, visų pirma laikantis tokių Europos socialinių teisių ramsčio principų, kaip aktyvus užimtumo rėmimas, socialinė apsauga ir bedarbio pašalpos. Tikimasi, kad EGADP investicijos į žaliajai pertvarkai skirtus mokslinius tyrimus ir plėtrą padidins mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir energetikos infrastruktūros inovacijas, taip prisidėdamos prie sąžiningos žaliosios pertvarkos ir energetinio saugumo užtikrinimo. Skaitmeninių inovacijų diegimas socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros srityse prisideda prie sąžiningos skaitmeninės pertvarkos, nes didinama viešųjų paslaugų skaitmenizacija. Į kitą bendrą ES prioritetą, t. y. gynybos pajėgumų stiprinimą, neatsižvelgiama reformomis ir investicijomis, kuriomis grindžiamas pratęsimas.

(31) Reformomis ir investicijomis, kuriomis grindžiamas pratęsimas, įgyvendinamos aktualios[10] per Europos semestrą pateiktos KŠSR, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 2 dalies d punkte. Visų pirma reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas pratęsimas, apima šias KŠSR, susijusias su:

- aktyvia darbo rinkos politika, paskatomis dirbti ir dalyvavimu darbo rinkoje (2019 ir 2020 m. pateiktos KŠSR) įvedant Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelį ir panaikinant papildomas bedarbio pašalpos dienas;
- sveikatos priežiūra, ilgalaike priežiūra ir biudžeto sistema bei fiskaliniu valdymu (2019 ir 2020 m. pateiktos KŠSR) reformuojant gerovės paslaugų apygardas ir diegiant skaitmenines inovacijas sveikatos priežiūros srityje;
- atsinaujinančiųjų išteklių energija, energetikos infrastruktūra ir tinklais, energijos vartojimo efektyvumu, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, regionine plėtra, vietos viešosiomis paslaugomis bei verslo aplinka (įskaitant MVĮ politiką) (2019, 2020, 2022 ir 2023 m. pateiktos KŠSR) pasitelkiant įvairias EGADP investicijas į energetikos technologijas ir infrastruktūrą, mažo anglies dioksido kiekio vandenilį ir anglies dioksido surinkimą ir naudojimą, pagrindinių medžiagų perdirbimą ir kitą mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų finansavimą;
- kurdu, socialine įtrauktimi ir socialine apsauga (2024 m. pateikta KŠSR) vykdant socialinės apsaugos ir vienos išmokos modelio bei socialinės paramos reformą.

(32) Planu užtikrinama, kad būtų išlaikytas planuojamas bendras nacionalinėmis lėšomis finansuojamų viešųjų investicijų, vidutiniškai realizuotų EGADP laikotarpiu, lygis, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 4 dalyje.

[10] Aktualiomis laikomos šios šaliai skirtos rekomendacijos: i) Tarybos priimtos nuo 2019 m., ii) kurių valstybė narė dar neįgyvendino visiškai arba kurias įgyvendindama nepadarė didelės pažangos ir kurios nėra pasenusios (nurodyta „neįvertinta / nėra įtraukiamų duomenų“), kaip įvertinta per naujausią Europos semestro priežiūros procedūrą (žr. duomenų bazę „CeSaR“ (europa.eu)), iii) nesusijusios su iš esmės fiskalinėmis rekomendacijomis pagal Stabilumo ir augimo paktą ir iv) kurios neapima to paties, tik performuluoto uždavinio.

5 lentelė. Plane numatytos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos (% BVP)

Vidutinis lygis EGADP taikymo laikotarpiu (2022–2026 m.)([11])	T+1	T+2	T+3	T+4	Vidurkis plano įgyvendinimo laikotarpiu
4,4	4,7	4,5	4,6	4,4	4,6

Šaltinis. Suomijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

(33) Galiausiai reformų ir investicijų įsipareigojimai, kuriais grindžiamas pratęsimas, gali būti laikomi derančiais su EGADP ir partnerystės susitarime, dėl kurio susitarta pagal daugiametę finansinę programą, nustatytais įsipareigojimais, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnio 4 dalyje. Vienos išmokos modelio įvedimas ir socialinės paramos reforma neprieštarauja EGADP nustatytiems įsipareigojimams, o kitos priemonės tiesiogiai susijusios su įsipareigojimais, prisiimtais pagal EGADP.

(34) Apibendrinant vertinama, kad reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, visos kartu atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 14 straipsnyje nustatytą (-us) kriterijų (-us). Todėl koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas nuo 4 iki 7 metų, kaip numatyta plane.

Kitos plane pateikiamos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus

(35) Be reformų ir investicijų, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, plane aprašomi politikos ketinimai, susiję su kitomis reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama reaguoti į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma KŠSR, nustatytus iššūkius ir atsižvelgti į bendrus ES prioritetus. Į planą įtraukta dešimt reformų ir investicijų.

(36) Kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, įskaitant Reglamente (ES) 2021/1119 nustatytus klimato tikslus, prioritetą, į planą įtraukta reforma, kuria siekiama iki 2030 m. išlaidas moksliniams tyrimams ir plėtrai (MTP) padidinti iki 4 % BVP, trečdalį finansavimo skiriant iš viešųjų šaltinių, o tai reikštų, kad iki 2030 m. išlaidos kasmet padidėtų maždaug 280 mln. EUR. Papildomas viešasis MTP finansavimas, be kita ko, bus skirtas įmonių MTP, įmonių ir mokslininkų bendradarbiavimui, mokslinių tyrimų projektams ir mokslinių tyrimų infrastruktūrai finansuoti. Šia priemone atsižvelgiama į 2019 ir 2020 m. KŠSR, susijusias su moksliniais tyrimais ir inovacijomis, ir ji atitinka Suomijos skaitmeninės politikos kelrodį ir šalies nacionalines skaitmeninio dešimtmečio strategines veiksmų gaires.

(37) Kalbant apie bendrą socialinio ir ekonominio atsparumo, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, prioritetą, į planą įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama mažinti išmokas, dėl kurių atsiranda paskatų nedirbti (pvz., numatoma, kad dėl bedarbio pašalpų pakeitimų vyriausybės kadencijos laikotarpiu užimtumas padidės 40 000 darbuotojų, o sumažinus socialinės apsaugos išmokų indeksavimą per tą patį laikotarpį užimtumas turėtų padidėti 18 600 darbuotojų), įgūdžių trūkumo mažinimo priemonės

[11] Daroma prielaida, kad abu laikotarpiai sutaps, ir tai priimtina. Reikalavimo išlaikyti investicijų lygį ketinama laikytis kelerius metus po Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo laikotarpio pabaigos.

(pvz., finansavimo ir laisvų vietų skaičiaus srityse (pvz., medicinos), kuriose trūksta darbo jėgos, didinimas) ir priemonės, kuriomis gerinamos galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir mažinami laukiančiųjų sąrašai (pvz., didinant privačių sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo finansavimą). Šiomis priemonėmis atsižvelgiama į 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. KŠSR, susijusias su aktyvia darbo rinkos politika, paskatomis dirbti ir dalyvauti darbo rinkoje, sveikatos priežiūra ir švietimu.

(38) Kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, į planą kitos reformos ir investicijos neįtrauktos.

(39) Kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, į planą kitos reformos ir investicijos neįtrauktos.

(40) Plane neaprašytos kitos reformos ir investicijos, skirtos KŠSR įgyvendinti (kurias įgyvendinant, Komisijos vertinimu, nepadaryta esminės pažangos); tai rekomendacijos dėl įgūdžių, profesinio rengimo ir mokymo bei suaugusiųjų švietimo, transporto, ilgalaikės priežiūros ir kovos su pinigų plovimu (2019, 2020 ir 2023 m. pateiktos KŠSR).

(41) Plane pateikiama informacija apie suderinamumą ir, jei reikia, papildomumą su sanglaudos politikos fondais ir Suomijos EGADP. Plane daroma tinkama nuoroda į Suomijos 2024 m. nacionalinę reformų programą ir aprašoma sinergija bei papildomumas su sanglaudos politika ir EAGDP.

(42) Plane pateikiama Suomijos viešųjų investicijų poreikių, susijusių su bendrais ES prioritetais, apžvalga. Kalbant apie sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, plane pabrėžiama, kad, siekiant toliau stiprinti žaliąją pertvarką, reikia investuoti į švarią energiją, kad būtų sumažinta priklausomybė nuo iškastinio kuro, ir į perversmines technologijas, pavyzdžiui, dirbtinį intelektą. Kalbant apie socialinį ir ekonominį atsparumą, plane pabrėžiama, kad reikia investicijų, susijusių su įgyjamo išsilavinimo lygio didinimu ir nuolatinio mokymosi užtikrinimu. Kalbant apie energetinį saugumą, plane pabrėžiama, kad reikia investicijų, kuriomis būtų siekiama sumažinti ES priklausomybę nuo trečiųjų šalių. Kalbant apie gynybos pajėgumų stiprinimą, plane pabrėžiama, kad reikia investicijų Suomijos gynybos pajėgumams stiprinti, laikantis NATO įsipareigojimų.

Komisijos vertinimo išvada

(43) Apskritai Komisija laikosi nuomonės, kad Suomijos planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus.

BENDRA IŠVADA

(44) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnį Taryba Suomijai turėtų rekomenduoti plane nustatytą grynųjų išlaidų planą ir turėtų būti patvirtintos reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas iki 7 metų,

REKOMENDUOJA SUOMIJAI:

(1) Užtikrinti, kad grynųjų išlaidų augimas neviršytų šios rekomendacijos I priede nustatytų didžiausių rodiklių.

(2) Iki nurodytų terminų įgyvendinti reformas ir investicijas, kuriomis grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas iki 7 metų, metų ir kurios nustatytos šios rekomendacijos II priede.

Be to, Taryba ragina Suomiją užtikrinti, kad būtų įgyvendintos kitos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma KŠSR, nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus.

I PRIEDAS

Didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas
(metinis ir bendras augimo tempai nominaliąja verte)
Suomija

Metai		2025	2026	2027	2028
Augimo tempai (%)	Metinis	1,6	1,9	2,6	2,6
	Bendras (*)	5,3	7,4	10,1	13,0

(*) Bendras augimo tempas apskaičiuojamas atsižvelgiant į 2023 bazinius metus.

II PRIEDAS

Reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas iki 7 metų
Suomija

	Pagrindinis tikslas	Pagrindinių etapų aprašymas ir terminai[12]	Stebėsenos rodiklis (-iai)
Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelio įvedimas (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P3C1R1)	Priemonės tikslas – reformuoti valstybinių užimtumo tarnybų procesus.	1. Iki 2022 m. II ketv.: įsigalioja Valstybinių užimtumo ir verslo tarnybų aktas, kuriuo reglamentuojamas Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelis, skirtas paslaugoms darbo ieškantiems asmenims teikti, kaip nurodyta 77 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2023 m. IV ketv.: metinis darbo paieškos pokalbių, vedamų pagal Šiaurės šalių užimtumo tarnybų modelį, skaičius padidėja nuo 783 070 iki 2 000,000, kaip nurodyta 78 siektinos reikšmės aprašyme. 3. Iki 2023 m. IV ketv.: visos penkios Šiaurės šalių užimtumo tarnybos	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 77, 78, 79 tarpinės ir siektinos reikšmės.

[12] EGADP priemonių įgyvendinimo laikas yra orientacinis ir atitinka atitinkamame Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytus įsipareigojimus.

		modeliui reikalingos skaitmeninės funkcijos yra integruotos į valstybinių užimtumo tarnybų (TE-PES) informacinę sistemą ir veikia, kaip nurodyta 79 tarpinės reikšmės aprašyme.	
Papildomų bedarbio pašalpos dienų panaikinimas (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P3C1R2)	Reformos tikslas – skatinti užimtumą pašalinant paskatas nedirbti vyresnio amžiaus žmonėms ir mažinant tikslinį vyresnio amžiaus darbuotojų atleidimą iš darbo.	1. Iki 2023 m. II ketv.: įsigalioja Apsaugos nuo nedarbo akto daliniai pakeitimai, susiję su laipsnišku papildomų nedarbo draudimo dienų panaikinimu, kaip nurodyta 80 tarpinės reikšmės aprašyme.	Patenkinamai pasiekta atitinkama EGADP 80 tarpinė reikšmė.
Pasirengimas socialinės gerovės ir sveikatos priežiūros reformai remiant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimo įgyvendinimą. (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P4C1R1)	Rengiant socialinę ir sveikatos priežiūros reformą, šios priemonės tikslas – gerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą skatinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimo įgyvendinimą.	1. Iki 2021 m. III ketv.: įsigalioja pradinė teisinė sistema, kuria nustatomos gerovės zonos (gerovės paslaugų apygardos) ir reformuojamos socialinės ir sveikatos priežiūros bei gelbėjimo paslaugos, kaip nurodyta 133 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2023 m. I ketv.: įsigalioja papildoma teisinė sistema, kuria užbaigiamas gerovės zonų (gerovės paslaugų apygardų) nustatymas bei socialinės ir sveikatos priežiūros bei gelbėjimo paslaugų reforma, kaip nurodyta 134 tarpinės reikšmės aprašyme. 3. Iki 2023 m. II ketv.: regioninės gerovės zonos (gerovės paslaugų apygardos) pradeda vykdyti veiklą turėdamos pajėgumų prisiimti atsakomybę už socialinių, sveikatos	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 133 ir 134 tarpinės reikšmės.

		priežiūros ir gelbėjimo paslaugų organizavimą, kaip nurodyta 134 tarpinės reikšmės aprašyme.	
Skaitmeninių inovacijų diegimas socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros srityse. (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P4C1I4)	Šios investicijos tikslas – sukurti skaitmeninius sprendimus, kurie padėtų plėtoti socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas ir skatintų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimo įgyvendinimą.	1. Iki 2025 m. IV ketv.: socialinės gerovės ir sveikatos priežiūros e. paslaugomis besinaudojančių gyventojų dalis nuo 26 % (2020 m. bazinis lygis) padidėja iki 35 %, kaip nurodyta 139 tarpinės reikšmės aprašyme.	Patenkinamai pasiekta atitinkama EGADP 139 tarpinė reikšmė.
Investicijos į naujas energetikos technologijas (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P1C1I2)	Prisidedama prie Suomijos tikslo iki 2035 m. pasiekti anglies dioksido poveikio neutralumą skatinant diegti naujas švarias energijos gamybos ir naudojimo technologijas.	1. Iki 2021 m. IV ketv.: paskelbiamas pirmasis kvietimas teikti paraiškas dėl investicijų į naujas energetikos technologijas, kaip nurodyta 6 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2023 m. IV ketv.: visos dotacijos paskiriamos investicijoms į energetikos technologijas, kaip nurodyta 7 tarpinės reikšmės aprašyme. 3. Iki 2026 m. II ketv.: užbaigiami bent keturi remiami projektai, kaip nurodyta 8 siektinos reikšmės aprašyme.	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 6, 7 ir 8 tarpinės ir siektinos reikšmės.
Mažo anglies dioksido kiekio vandenilio naudojimas ir anglies dioksido surinkimas ir naudojimas (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P1C2I1)	Investicija skirta vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybos ir kaupimo plėtrai komerciniu mastu skatinti.	1. Iki 2021 m. IV ketv.: paskelbiamas pirmasis nacionalinis kvietimas teikti paraiškas dėl mažataršio vandenilio gamybos ir naudojimo, taip pat anglies dioksido surinkimo ir naudojimo, kaip nurodyta 16 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2025 m. IV ketv.:	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 16, 17, 18 ir 18a tarpinės ir siektinos reikšmės.

		įgyvendinimo susitarimai. 3. Iki 2026 m. II ketv.: ministerija užbaigia investiciją, kaip nurodyta 17 tarpinės reikšmės aprašyme. 4. Iki 2026 m. II ketv.: pasirašomi teisiniai susitarimai su galutiniais paramos gavėjais, kaip nurodyta 18 siektinos reikšmės aprašyme. 5. Iki 2026 m. II ketv.: 127 000 000 EUR pervedama agentūrai „Business Finlandas“, kaip nurodyta 18a tarpinės reikšmės aprašyme.	
Pagrindinių medžiagų ir pramonės šalutinio srauto pakartotinis naudojimas ir perdirbimas (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P1C2I3)	Šia priemone siekiama skatinti žiedinę ekonomiką, kurioje pakartotinai naudojami ir perdirbami pramonės ir atliekų srautai bei kitos pagrindinės medžiagos, pavyzdžiui, baterijų medžiagos, plastikai, tekstilė, pakuotės, elektros ir elektroninė įranga, statybos ir griovimo medžiagos.	1. Iki 2021 m. IV ketv.: paskelbiamas pirmasis kvietimas teikti paraiškas dėl investicinių projektų, kuriais skatinamas pakartotinis atliekų ir šalutinių srautų naudojimas, kaip nurodyta 22 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2023 m. IV ketv.: visos dotacijos paskiriamos pakartotinio naudojimo ir perdirbimo projektams, kaip nurodyta 23 tarpinės reikšmės aprašyme. 3. Iki 2026 m. II ketv.: užbaigiami bent 10 remiamų projektų, kaip nurodyta 24 siektinos reikšmės aprašyme.	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 22, 23 ir 24 tarpinės ir siektinos reikšmės.
Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų finansavimo dokumentų rinkinys, kuriuo skatinama pereiti prie žaliosios ekonomikos. Pirmaujančios įmonės (Dabartinė EGADP priemonė.	Investicijos tikslas – remti (pagal „Business Finland“ valdomą schemą) įmonių ir kitų mokslinių tyrimų organizacijų partnerystes ir ekosistemas, kuriomis didinamas verslo	1. Iki 2022 m. II ketv.: paskelbiamas kvietimas teikti paraiškas dėl pirmaujančių įmonių projekto, kaip nurodyta 100	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 100, 101 ir 102 tarpinės ir siektinos reikšmės.

Nuoroda Suomijos EGADP – P3C3I1)	konkurencingumas ir mokslinių tyrimų ir plėtros veiklos veiksmingumas.	tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2023 m. IV ketv.: penkios dotacijos paskiriamos pirmaujančių įmonių projektams, kaip nurodyta 101 siektinos reikšmės aprašyme. 3. Iki 2025 m. IV ketv.: užbaigiama 90 % pirmaujančių įmonių projektų, kaip nurodyta 102 siektinos reikšmės aprašyme.	
Investicijos į energetikos infrastruktūrą (Dabartinė EGADP priemonė. Nuoroda Suomijos EGADP – P1C1I1)	Investicijos tikslas – sudaryti geresnes pagrindines sąlygas investicijoms į švarią energiją pritraukti, daugiausia dėmesio skiriant energetikos sistemos integravimui, energijos kaupimui ir transportavimui. Investicija remiami projektai, kuriais skatinama kurti energetikos infrastruktūrą, daugiausia dėmesio skiriant: I) elektros tinklams ir elektros energijos perdavimo pajėgumams; II) investicijoms, skirtoms energetikos sistemoms integruoti ir šilumos pertekliui ir atliekinei šilumai gaminti, perduoti ir naudoti centralizuoto šilumos tiekimo tinkluose; III) mažo anglies dioksido pėdsako dujų, įskaitant vandenilį, biodujas ir biometaną, transportavimui.	1. Iki 2021 m. IV ketv.: paskelbiamas pirmasis kvietimas teikti paraiškas dėl energetikos infrastruktūros projektų, kaip nurodyta 3 tarpinės reikšmės aprašyme. 2. Iki 2024 m. IV ketv.: visos dotacijos paskiriamos investicijoms į energetikos infrastruktūrą, kaip nurodyta 4 tarpinės reikšmės aprašyme. 3. Iki 2026 m. II ketv.: užbaigiami bent keturi remiami projektai, kaip nurodyta 5 siektinos reikšmės aprašyme.	Patenkinamai pasiektos atitinkamos EGADP 3, 4 ir 5 tarpinės ir siektinos reikšmės.
Nustatytų gerovės paslaugų apygardų funkcijų ir procedūrų patikslinimas (Papildoma EGADP reforma P4C1R1)	Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti tinkamą paslaugų teikimą, kartu užtikrinant patikimą finansų valdymą.	1. Iki 2024 m. II ketv.: konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais dėl atitinkamų priemonių, kuriomis visų pirma sudaromos sąlygos: i) koreguoti	1, 2 ir 4 etapai: i) valdžios institucijos pateikia ataskaitas 3 ir 4 etapai: ii) įsigalioja atitinkamų teisės aktų pakeitimai.

		stacionarinės globos darbuotojų skaičių ir keisti darbuotojų specializaciją; ii) koreguoti klientų mokesčius už sveikatos priežiūrą ir iii) patikslinti Paslaugų neįgaliesiems teikimo akto taikymo sritį ir poveikio vertinimą. 2. Iki 2025 m. IV ketv.: kiekviena gerovės paslaugų apygarda rengia planus, įskaitant: i) geresnio patalpų ir paslaugų tinklo naudojimo; ii) platesnio centralizuotų viešųjų pirkimų naudojimo; iii) konkurencijos viešųjų pirkimų srityje didinimo. 3. Iki 2025 m. IV ketv.: įsigalioja atitinkamų teisės aktų pakeitimai, susiję su gerovės paslaugų apygardų pareigomis, kaip antai: • minimaliu stacionarinės globos darbuotojų skaičiumi ir darbuotojų specializacijos keitimu, • klientų mokesčiais už sveikatos priežiūrą. 4. Iki 2026 m. IV ketv.: i) panaikinamas nuo 2023 m. susikaupęs gerovės paslaugų apygardų deficitas ir ii) didinamas paslaugų veiksmingumas supaprastinant specializuotos medicininės	

		priežiūros paslaugų spektrą.	
Visapusiška socialinės paramos reforma (nauja priemonė)	Šia priemone siekiama pagerinti paskatas dirbti patikslinant socialinės paramos gavimo sąlygas ir pakoreguoti jos dydį atsižvelgiant į objektyvias su socialinės paramos gavėju susijusias aplinkybes.	1. Iki 2025 m. III ketv.: užbaigtas poveikio vertinimas. 2. Iki 2025 m. III ketv.: užbaigtos konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais. 3. Iki 2025 m. IV ketv.: priimtas teisės aktas.	1 ir 2 etapai: valdžios institucijos pateikia ataskaitas. 3 etapas: įsigalioja teisės aktai, patikslinantys socialinės paramos teikimą.
Visapusiška socialinės apsaugos reforma ir vienos išmokos modelis (nauja priemonė).	Šia priemone siekiama pradėti naudoti sistemą, grindžiamą viena socialine išmoka, – taip paaiškinti ir supaprastinti socialinių išmokų sistemą ir geriau nustatyti, kurie asmenys turi teisę gauti paramą.	1. Iki 2025 m. III ketv.: užbaigtas poveikio vertinimas. 2. Iki 2025 m. III ketv.: užbaigtos konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais. 3. Iki 2025 m. IV ketv.: priimtas teisės aktas.	1 ir 2 etapai: valdžios institucijos pateikia ataskaitas. 3 etapas: įsigalioja teisės aktas, kuriuo nustatoma viena socialinė išmoka.

Priimta Strasbūre

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė